

Sygn. akt	III AUa 641/18
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **6 lutego 2020 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Ewa Preneta-Ambicka SSA Bogdan Ziemiański
	Protokolant	sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **6 lutego 2020 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **E. L. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.**

o rekompensatę

na skutek apelacji wnioskodawczynie E. L. (1)

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **29 maja 2018 r.** sygn. akt **IV U 1381/17**

I. **zmienia zaskarżony wyrok jak też poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału wJ. (...) z dnia 19 października 2017r. w ten sposób, że przyznaje wnioskodawczynie E. L. (1) prawo do rekompensaty od dnia 1 października 2017r.,**

II. **stwierdza brak odpowiedzialności pozwanego organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.**

Sygn. akt III AUa 641/18

Uzasadnienie

wyroku z dnia 6 lutego 2020 r.

Decyzją z dnia 19 października 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. przyznał wnioskodawczyni E. L. (1) od dnia 1 października 2017 r. prawo do emerytury w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego , odmawiając jednocześnie przyznania prawa do rekompensaty

z tytułu pracy warunkach szczególnych . Powołując w tym zakresie w podstawie prawnej decyzji art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. emeryturach pomostowych

(tekst jednolity Dz.U. z 2017 r. ,poz. 664 ze zm.) organ rentowy stwierdził, że wnioskodawczyni nie wykazała na dzień 1 stycznia 2009 r. 15 lat pracy warunkach szczególnych , a jedynie 14 lat 5 miesięcy i 27 dni .

Wnioskodawczyni E. L. (1) odwołała się od powyższej decyzji ZUS do Sądu Okręgowego w Rzeszowie . W odwołaniu z dnia 23 listopada 2017 r. wnioskodawczyni, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez potwierdzenie jej uprawnienia do dochodzonej rekompensaty , zarzuciła , że wbrew stanowisku pozwanego organu rentowego legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych wskazując przy tym dokładnie jakie okresy zatrudnienia w Firmie (...) SA w okresie od 20 sierpnia 1977 r. do 30 września 2001 r. miały taki charakter ,konkludując , że ich łączny wymiar wyniósł 15 lat 4 miesiące i 8 dni .

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 18 grudnia 2017 r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wniósł oddalenie żądania wnioskodawczyni z tego samego względu jaki powołany został w uzasadnieniu zaskarżonych decyzji podając przy tym że z okresu wykonywania przez odwołującą się pracy w warunkach szczególnych wyłączony został okres 3 miesięcy i 14 dni pobierania po dniu 14 listopada 1991 r. zasiłku chorobowego, przy zastosowaniu w tym względzie art. 32 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W piśmie procesowym z dnia 27 lutego 2018 r. wnioskodawczyni wniosła o dodatkowe uwzględnienia okresu pracy w warunkach szczególnych

w Firmie (...) SA od 1 grudnia 1999 r. do 31 stycznia 2001r. na stanowisku wydawcy magazynowego, podnosząc że tego samego rodzaju pracę wykonywała w okresie późniejszym od 1 lutego do 30 września 2000 r. który to okres został uznany za pracę w warunkach szczególnych. Powyższe zaś potwierdzić mieli wnioskowani do przesłuchania świadkowie .

Sąd Okręgowy w Rzeszowie , po rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia

29 maja 2018 r. (sygn. akt 1381/17) oddalił odwołanie E. L. (1) Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawczyni E. L. (1) ur. (...) złożyła w dniu 4 września 2017 r. w pozwanym organie rentowym, w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego , wniosek o emeryturę wraz z rekompensatą z tytułu pracy warunkach szczególnych , dowodząc tego kwalifikowanego zatrudnienia pięcioma świadectwami pracy w szczególnych warunkach wystawionymi przez Firmę (...) SA za okresy :

- od 20 sierpnia 1977 r. do 7 kwietnia 1981 r. - na stanowisku konfeksjonera (3 lata 7 miesięcy i 19 dni),

-od 8 kwietnia 1981 r. do 14 października 1981 r.- na stanowisku brakarza (6 miesięcy i 7 dni),

-od 16 lipca 1984 r. do 31 sierpnia 1985 r.- na stanowisku brakarza (1 rok, 1 miesiąc i 16 dni),

-od 1 września 1985 r. do 30 września 1994 r.- na stanowisku robotnika magazynowego (9 lat i 1 miesiąc)

i –od 1 lutego 2001 r. do 30 września 2001 r. - na stanowisku robotnika magazynowego -wydawcy surowców (8 miesięcy) .Wszystkie te okresy co do zasady zostały uznane przez pozwany organ rentowy jako kwalifikowane zatrudnienie wnioskodawczyni niemniej jednak ich łączny wymiar, po odjęciu 3 miesięcy i 14 dni okresów zasiłkowych przypadających po dniu 14 listopada 1991 r., wyniósł 14 lat 5 miesięcy i 27 dni . W świetle powyższych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy w Rzeszowie , dokonując oceny prawnej sprawy , uznał żądanie odwołania za nieuzasadnione , a zaskarżoną decyzję ZUS za trafną i odpowiadającą prawu przy podzieleniu stanowiska pozwanego organu rentowego o niewykazaniu przez odwołującą się wymaganych na dzień 1 stycznia 2009 r. 15 lat pracy

warunkach szczególnych . Jak zauważył bowiem Sąd I instancji nawet zaliczenie okresów zasiłkowych do łącznego wymiaru okresu pracy wnioskodawczyni w warunkach szczególnych (wyrażając przy tym pogląd o zasadności takiego postąpienia przy powołaniu się na orzecznictwo Sądu Najwyższego w tym m.in. wyroki tego Sądu z dnia : 3 lutego 2010 r. I UK 250/09, LEX nr 585726 i 16 lipca 2009 r. II UK 388/08, LEX nr 533107) nie stanowiłoby o wymaganych 15 latach tak określonej pracy , a o 14 latach 9 miesiącach i 11 dniach . Niezależnie od tak wyrażonego poglądu w końcowym fragmencie uzasadnienia wyroku Sąd Okręgowy przyznał się do popełnionej omyłki rachunkowej w wyliczeniu kwalifikowanego stażu pracy odwołującej się , stwierdzając ostatecznie , że staż ten wynosi 15 lat i 10 dni. Równocześnie w ustaleniach faktycznych Sądu I instancji podkreślone zostało, że zeznania wszystkich przesłuchanych w sprawie świadków były wiarygodne i korelujące zarówno z zeznaniami wnioskodawczyni jak i z jej dokumentacją osobową z okresu zatrudnienia w Firmie (...) SA. W podstawie prawnej wyroku powołany został zarówno art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r. ,poz. 664 ze zm.), jak też art. 477¹⁴§ 1 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 29 maja 2018 r. zaskarżony został przez wnioskodawczynię E. L. (1), która w apelacji z dnia 16 lipca 2018 r. , zarzucając naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez niepełną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzącą do zaniżenia wymiaru pracy w warunkach szczególnych, a w konsekwencji naruszenie prawa materialnego tj. art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jednolity Dz.U. z 2017 r. ,poz. 664 ze zm.) w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach rentach z FUS przez nieuzasadnioną odmowę przyznania prawa do dochodzonej rekompensaty, wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie żądania odwołania , ewentualnie jego uchylenie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji . W uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżąca w szczególności podnosiła- sporządzając na tą okoliczność stosowne zestawienie –,że jej łączny wymiar pracy w warunkach szczególnych wynosi 16 lat,

2 miesiące i 8 dni przy uwzględnieniu zupełnie pominiętego przez Sąd Okręgowy w R. okresu od 1 grudnia 1999 r. do 31 stycznia 2001r. dzieląc przy tym stanowisko Sądu I instancji co do braku podstaw wyłączenia z tego okresu przypadających po dniu 14 listopada 1991r. okresów zasiłkowych , jako że wszystkie one przypadały przed wejściem w życie art. 32 a ustawy emeryturach i rentach z FUS tj. przed dniem 1 lipca 2004 r.

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wniósł o oddalenie apelacji wnioskodawczyni jako bezzasadnej , przy zasądzeniu kosztów zastępstwa procesowego wg. norm przepisanych (oświadczenie pełnomocnika organu rentowego złożone na rozprawie apelacyjnej).

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie , rozpoznając apelację wnioskodawczyni E. L. (1) , zważył co następuje ;

Wniesiony przez odwołującą się środek zaskarżenia skutkować musi wydaniem przez tutejszy sąd orzeczenia reformatoryjnego .

Zgodzić się bowiem w zupełności ze skarżącą należało co do tego, że Sąd I instancji (podobnie zresztą jak uprzednio pozwany organ rentowy w treści zaskarżonej decyzji) popełnił błąd w ustaleniach faktycznych dotyczący łącznego wymiaru pracy wnioskodawczyni w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w Firmie (...) SA . Tak więc w tym miejscu odnotować przyjdzie , że już z treści załączonego do zaskarżonych decyzji sporządzonego przez Zakład zestawienia okresów pracy E. L. (1) w warunkach szczególnych , uwzględniającego wszystkie 5 świadectw pracy w warunkach szczególnych , wynikało że był to okres

15 lat i 12 dni , a przy wyłączeniu z niego okresów zasiłkowych w wymiarze 3 miesięcy i 14 dni był to okres 14 lat 8 miesięcy i 28 dni. Tymczasem w treści zaskarżonej decyzji podane zostało, że okres ten wynosi 14 lat 5 miesięcy i 27 dni .Powyższe zaś zasugerowało Sąd I instancji , co do przyjęcia takiego a nie innego wyniku sporu , bowiem Sąd ten uznał, że jedyną w tym wypadku kwestią sporną jest uwzględnienie w wymiarze kwalifikowanego zatrudnienia wnioskodawczyni ww. okresów zasiłkowych ,co nawet przy ich uwzględnieniu nie stanowiłoby o 15 latach pracy w warunkach szczególnych odwołującej się , do czego zresztą Sąd Okręgowy przyznał się

w końcowym fragmencie uzasadnienia zaskarżonego wyroku . Ta sugestia była tak silna , że Sąd Okręgowy w Rzeszowie zupełnie stracił z pola widzenia pismo procesowe wnioskodawczyni z dnia 27 lipca 2018 r. , w którym wносиła ona o dodatkowe uwzględnienie okresu jej pracy w Firmie (...) SA od 1 grudnia 1999 r. do 1 stycznia 2001 r. (1 rok i 2 miesiące) jako pracy w warunkach szczególnych na stanowisku wydawcy magazynowego w oparciu o zeznania świadków , których nadto Sąd Okręgowy w Rzeszowie przesłuchał , co więcej dając im w zupełności wiarę co do sposobu i rodzaju wykonywanej wówczas przez wnioskodawczynię pracy jako pracy w warunkach szczególnych .W tym miejscu jedynie dodatkowo uzupełniając

w tym niezbędnym zakresie wywód Sądu I instancji Sąd Apelacyjny chciałby podkreślić , że powyższe zeznania jak również twierdzenia samej odwołującej się korelują

w tym względzie z zawartością jej akt osobowych z których wynika ,że w tym okresie zatrudnienia pracowała ona w tym samym magazynie i na tym samym stanowisku pracy co w okresie późniejszym od 1 lutego 2001r. do 30 września 2001r. na który to okres pracodawca wystawił kwalifikowane świadectwo pracy uznane przez ZUS (v. k- 56 akt osobowych wnioskodawczyni – angaż z dnia 30 listopada 1999 r. o powierzeniu ww. z dniem 1 grudnia 1999 r. stanowiska wydawcy w Zespole Magazynów (...) i k- 63 –angaż z dnia 1 lutego 2001 r. określający stanowisko pracy wnioskodawczyni jako wydawca surowców w D. Magazynów i (...)) Wszystko to razem powoduje, że przy uwzględnieniu wszystkich sześciu wykazywanych przez odwołującą się E. L. (1) okresów pracy w warunkach szczególnych ich łączny wymiar wyniósł –wg. wyliczeń tut. Sądu -16 lat 2 miesiące i 12 dni , tak więc nawet przy pomniejszeniu tego wymiaru o 3 miesiące i 14 dni okresów zasiłkowych przypadających po dniu 14 listopada 1991 r. (jak wykazuje karta zasiłkowa zalegająca w aktach ZUS okresy zasiłkowe nie przypadały w tym dodatkowo uwzględnionym w oparciu o zeznania świadków okresie pracy wnioskodawczyni

w warunkach szczególnych od 1 grudnia 1999 r. do 31 stycznia 2001 r.) odwołująca się ostatecznie wykazała 15 lat , 10 miesięcy i 28 dni kwalifikowanego zatrudnienia przypadającego przed dniem 1 stycznia 2009 r. W tym miejscu jedynie więc marginalnie Sąd Apelacyjny , odnosząc się do poruszanej kwestii możliwości zastosowania art. 32 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS przy ustalaniu wymiaru okresu pracy warunkach szczególnych na potrzeby rekompensaty , chciałaby zauważyć , że przywoływany przez Sąd I instancji pogląd Sądu Najwyższego o odmowie stosowania wyżej powołanego przepisu odnosi się wyłącznie do sytuacji ubiegania się przez ubezpieczonych o prawo do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy warunkach szczególnych w trybie art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach

z FUS (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., UK 12/11, Lex nr 989126 ,czy jeden z ostatnich z dnia 14 maja 2019 r. III UK 122/18, Lex nr 2655529) . Jednocześnie powszechnie obowiązującą regułą jest dokonywanie oceny uprawnień do dochodzonego świadczenia według stanu prawnego obowiązującego w dacie nabycia do niego prawa (spełnienia się wszystkich przesłanek warunkujących to uprawnienie - co właśnie potwierdzają wprost przywołane niezbyt szczęśliwie przez Sąd Okręgowy wyroki Sądu Najwyższego 3 lutego 2010 r. I UK 250/09, LEX nr 585726 i 16 lipca 2009 r. II UK 388/08, LEX nr 533107) . W świetle więc powyższego , skoro prawo do dochodzonej przez wnioskodawczynią rekompensaty mogło się zrealizować dopiero z chwilą nabycia przez nią prawa do emerytury w wieku powszechnym (a więc już w 2017 r.) , a nadto podlegający wykazaniu okres pracy w warunkach szczególnych przypadać miał do dnia 31 grudnia 2008 r.

(tak więc również obejmował okres po dniu 1 lipca 2004r.) - w ocenie tut. Sądu Apelacyjnego w składzie rozpoznającym przedmiotową sprawę – nic nie stało na przeszkodzie aby omawiany art. 32 ust. 1 a ustawy emerytalno-rentowej znalazł swoje zastosowanie (podobnie w wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 24 lipca 2018 r. III AUa 22/18, Lex nr 2579817) . Tak czy inaczej -jak podniesiono to już wyżej- odwołująca się E. L. (1) dowiodła wymaganego okresu pracy warunkach szczególnych nawet przy zastosowaniu tego przepisu. W końcu należy też stwierdzić - do czego nie odniósł się w żadnej mierze Sąd I instancji, a co przy powszechnie obowiązującej wykładni pojęcia rekompensaty z art. 21 ust. 1 w zw. z art. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych , jest konieczne (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2019 r. III UK 119/18, Lex nr 2678295) , że równocześnie wnioskodawczyni nie mogła nabyć prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych tak trybie art. 184 ust. 1 jak i art. 46 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych , skoro co prawda na dzień 1 stycznia 1999 r. – jak wykazują akta kapitałowe - legitymowała się ogólnym stażem ubezpieczeniowym w wymiarze ponad 20 lat , niemniej jednak okres pracy w warunkach szczególnych liczony na wyżej wskazaną datę wyniósł 14 lat 4 miesiące

i 12 dni . Z kolei wiek metrykalny 55 lat odwołująca się osiągnęła dopiero w dniu 7 stycznia 2012 r. Oczywiście jest przy tym także , że E. L. (1) nie mogła nabyć prawa do emerytury pomostowej , ponieważ jej zatrudnienie ustało jeszcze z dniem 30 września 2001 r. , a cały wykazywany przez nią przed wyżej wymienioną datą okres pracy w warunkach szczególnych nie jest tak kwalifikowany przez przepisy ustawy o emeryturach pomostowych .

Wszystko to razem prowadzić więc musiało do zmiany zaskarżonego wyroku poprzez potwierdzenie uprawnienia E. L. (1) do dochodzonej rekompensaty począwszy od dnia nabycia przez nią prawa do emerytury w wieku powszechnym tj. dnia 1 października 2017 r. , o czym orzeczono jak w pkt. I sentencji wyroku na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. Równocześnie mając na względzie , że to dopiero wyniki postępowania sądowego pozwoliły na przesądzenie o prawie odwołującej się do rekompensaty (przez uwzględnienie dodatkowego okresu pracy w warunkach szczególnych w oparciu o zeznania świadków) Sąd Apelacyjny uznał, że pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w ustaleniu prawa wnioskodawczyni do rekompensaty w rozumieniu art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS (pkt II sentencji wyroku)..

ZARZĄDZENIE

1/(...) J.-(...) R. W. ,

2/ (...)

3/(...)- (...) (...)